

Civil mozgalom az értő tanulásért

Az Értő Tanulásért Közhasznú Társaság szervezésében akciokat indítunk, hogy az élet minden területén javítsuk a megértés szintjét. Elsősorban az iskolában, de a felnőttoktatásban, a hivatalokban, munkahelyeken, a közéletben, sőt a privát kapcsolatainkban is.

Nagyon konkrét, megvalósítható célokat tűzünk ki, melyek elérését komoly számítógépes technológia támogatja. Ahhoz, hogy az akciók egyfajta mozgalommá fejlődhessenek, széleskörű társadalmi összefogásra van szükség. Ezért számítunk mindenkinek, különösen a civil szervezeteknek a részvételére, akik azonosulni tudnak az alábbiakban megfogalmazott alapelvekkel és akciókkal. A kiindulási probléma. Ha megkérdezzük egy gyereket, hogy mit nem ért tanulás közben, az a tipikus válasz, hogy „semmit”. Nem tudja megmondani, hogy konkrétan mit nem ért, ami nagyon meglehetősen, hogy akár a tanár, akár a szülő segítsen neki. De a felnőttek is gyakran kerülnek olyan helyzetbe, hogy nem értik a különféle hivatalok nyelvezetét vagy a használati útmutatókat.

Több százezerre tehető azon tanulók száma, akik reménytelenül le vannak maradva az iskolai követelményekhez képest, és a felnőttek között is sokan amiatt nem kapnak munkát, mert nem képesek egy szakmát megtanulni.

A tervezett fő programok

A komplex problémakörből kiválasztunk néhány lényeges elemet, és azokat egymásra épülő projektekként valósítjuk meg. Ezek közös informatikai bázisát egy számítógépes lexikon és feladatbank alkotja, amely Interneten keresztül sokak által bővíthető, illetve használható. A projektek:

1. „Szóadászat”: A tananyag és általában a kommunikáció elérhetősége szempontból azt emeljük ki, hogy a diák és felnőtt egyaránt gyakran találkozik olyan szakkal, amelyeknek nem érti a jelentését. A

kisgyermek még percenként nyúzza a szüleit, hogy ez mi és az mi. Az iskolában megszokik erről, felnőttként pedig kínosnak éri feltenni a kérdést. A gyermekeket és felnőtteket felszólítjuk, hogy jelöljék meg a tankönyveikben, iskolai olvasmányaikban, illetve közéleti iratokban azokat a szavakat, amelyeket nem értenek, és a szövegben nem találják meg a magyarázatát. A szavak listáját a mozgalom honlapján (www.szovadasz.hu) kezeljük, majd a lexikonban megadjuk a jelentését.

2. A digitális lexikon, amelyet folyamatosan töltünk fel adatokkal, több, mint egy szokásos fogalomtár. A számítógép adta technikai lehetőségeknél fogva jól kiegészíti a papír alapú szótárt, elsősorban a különböző jelentések, alternatívák és sokféle összefüggés kezelése révén. A lexikonhoz kapcsolódó képtár és animációk (mozgó rajzok és képek) segítik a fogalmak szemléltetését, gyors felfogását. A feladatbank alkalmas a tartalom gyakorlására és a tudás ellenőrzésére. Lehetővé teszi az egyéni tempóban való haladást, a pusztá befogadás helyett az aktív, játékos tanulást. A lexikon feltöltésébe bárki bekapcsolódhat, aki egy adott témakört képes szakszerűen megfogalmazni. A feltöltéshez kapcsolódó három alprojekt:

„Tisztázz egy szót” mozgalom: elsősorban pedagógusoknak szól, de szülők, egyetemisták is csatlakozhatnak egy-egy résztéma, illetve még definiálatlan szó kidolgozásával, amelynek példamondatokat, szemléltető anyagokat is tartalmaznia kell. A példák célszerűen kapcsolódhatnak a képtárban lévő képekhez, animációkhoz. A témák kiosztását a honlapon koordináljuk. Elsősorban azt támogatjuk, hogy egy-egy csoport vállalja el egy kisebb-nagyobb témakör szavainak kidolgozását, mert ezzel is segítjük helyi szellemi műhelyek kialakulását.

„Küldj egy képet!” Azoktól, akik szeretnek fotózni, olyan képeket kérünk, amelyek jól szemléltetnek bizonyos tárgyat, fogalmakat, jelenségeket. A képekhez hozzárendelhetők a szavak, a kapcsolat megfordításával pedig egy-egy szóhoz sok szemléltető képet lehet leválogatni. „Ta-

lál ki a szót” versenyek: tanulók részére indítjuk, melyben egy szót (kifejezést) úgy kell képekkel, rajzi jelenetekkel, animációkkal szemléltetni, hogy abból ki lehessen találni, miről van szó. Az animációk bekerülnek a lexikonba mint szemléltető anyag ezáltal összekapcsolva a nyelvi megértést és képi ábrázolást. A tanulók aktív bekapcsolása projektszerű csoportmunkát kíván, hogy ezen keresztül is emelje a résztvevők motivációs szintjét.

Felzárkóztatás: A tanulásban leszakadt gyerekek és felnőttek felzárkóztatásának egyetlen esélye, ha személyre szabottan foglalkoznak velük. Lehet dobálózni statisztikákkal, de nem lehet felzárkóztatni általában a „lemaradottakat” vagy a „cigányságot”, csakis egyes személyeket. Ehhez szervezzük a „Mentorálj egy tanulót!” projektet, amelyben számítunk a nyugdíjasok közreműködésére, egyben azt is Üzenve, hogy nem szociális teherként kezeljük őket, hanem a társadalmi fejlődés aktív segítőiként. A mentorálás történhet személyes találkozások keretében, de Internetes fórumon keresztül is.

4. A szavak tisztázását fokozatosan kiterjesztjük az élet minden területére, bevonva cégeket és intézményeket is, hogy a saját működési területük érthetővé tételével támogassák a mozgalmat. Az a cél, hogy pár év múlva természetes legyen, hogy a tananyagok, hivatalos iratok, tájékoztató szövegek érthetőek legyenek, szószedettel és rajzi szemléltetéssel kiegészítve. Az előadók jobban figyeljenek arra, hogy kerüljék a bonyolult kifejezésmódot, indokolatlanul ne használjanak idegen szavakat, a televízióban pedig magától értetődő legyen, hogy ilyenek elhangzásakor a képernyő alján megjelenjen a szó magyarázata.

5. Példagyűjtemény: A www.szovadasz.hu honlapon nyitunk egy fórumot, ahova el lehet küldeni és meg lehet vitatni a gyakorlatban bevált pedagógiai módszerek képekkel és videóval illusztrált módszertani leírását. Hogyan lehet a tanulóknak (vagy akár óvodásoknak) olyan prog-

ramokat szervezni, hogy önként és örömmel tanulják meg azt, amit szeretnénk átadni nekik.

Osztálytermi foglalkozás, erdei iskola, bábkészítés, színjátszás, hulladékgyűjtés, idős emberek segítése – bármi, ami emberformáló erővel bír, és vélhetően másutt is sikeresen lehetne alkalmazni.

Szervezési keretek

Az Értő Tanulásért Kht. – nem üzleti célú felhasználásra – díjmentesen közreadja a rendszerhez szükséges programokat, nyílt tartalomként kezelve a lexikont, feladatbankot és képtárat (abba a rajzokat és animációkat is beleértve). Ez azt jelenti, hogy aki használja a programokat és anyagokat, attól csupán azt várjuk el, hogy ő maga is járuljon hozzá az ingyen használható tartalom fejlesztéséhez az általa készített anyagok közreadásával.

A beküldött anyagokat a Kht által felkért alkotó-szerkesztő csoport beilleszti a Szóadász.hu elnevezésű lexikonba, emellett eredeti formájukban is hozzáférhetővé tesszük, amennyiben megfelelnek az alapvető szakmai és etikai elvárásoknak. Ezek szerint a nyílt rendszerbe bekerülő anyagok nem tartalmazhatnak politikai jellegű állásfoglalást vagy másra nézve sértő kijelentéseket. Továbbá a szerzőknek tiszteletben kell tartaniuk másoknak az alkotmányban biztosított gondolatszabadságát (60. 9) és véleménynyilvánítási szabadságát (6 J. §).

További részletek olvashatók a mozgalom honlapján: www.szovadasz.hu

Támogatók: Magyar Pedagógiai Társaság, Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete, Magyar Fotóművészek Szövetsége, Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége, Fényképezés a Vizualis Nevelés Szolgálatában Alapítvány

Móttó: A közös cél elérését előmozdító szándék és felelős cselekvés az, amitől a dolgok jobbá válhatnak.

További információ: kornel@movelex.hu

Varga Kornél